

Aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland
Secretariaat Commissie van Advies voor Bezwaarschriften en Klachten
Postbus 9090, 6800 GX Arnhem

Betreft: bezwaarschrift tegen omgevingsvergunning met zaaknummer 195267299

Arnhem, 4 juni 2019

Geachte Gedeputeerde Staten, geachte Commissie,

Dit is een bezwaarschrift tegen het besluit van 26 april 2019 voor "het (ver)bouwen van een opslaggebouw voor biomassa", zaaknummer 195267299.

Wij, ondergetekenden, inwoners van Arnhem, omwonenden van de biomassacentrale dus direct belanghebbenden en bewoners van de Nieuwe Haven maken bezwaar tegen de uitbreiding van de opslag van de biomassacentrale op het Industrie Park Kleefse Waard (IPKW).

Onze belangrijkste zorgen samengevat:

- Wij maken ons zorgen over onze gezondheid door de uitstoot van fijnstof, stikstof, CO₂ en overige schadelijke stoffen door de biomassacentrale en de uitlaatgassen van de vrachtwagens.
- Wij maken ons zorgen over stank en vrijkomen van stoffen van de verbranding van het hout, de opslag van het hout en de 193 vrachtwagens die per week voorbij rijden.
- Wij maken ons zorgen over de daling van de waarde van onze woonboten. Verkopen zal financieel bijna niet meer mogelijk zijn omdat we naast een biomassacentrale wonen.
- Wij maken ons zorgen over de geluidsoverlast van de vrachtwagens en de fabriek.
- Wij maken ons zorgen over wat er met de natuur om ons heen zal gebeuren door de neerslag van het fijnstof en de stikstof wat de natuur zal benadelen en invloed zal hebben op onze gezondheid.
- Wij maken ons zorgen over het verdwijnen van bomen en de invloed daarvan op de opwarming van de aarde en de consequenties voor onze veiligheid door die opwarming.
- Wij maken ons zorgen over de verhoging van de temperatuur van het water door het lozen van het rivier water en de invloed daarvan op het ecosysteem in, op en rondom het water en de invloed op de waterkwaliteit. Wij maken ons zorgen wat de waterkwaliteit voor invloed zal hebben op onze gezondheid en leefplezier.
- Wij maken ons zorgen over de invloed van de emissie op het broedgebied van de Wulp.

Luchtkwaliteit:

In het onderzoek "*Effecten op de luchtkwaliteit door de omschakeling op ketel 14*"¹; van Veolia Industriediensten BV worden metingen gedaan om de invloed van de emissie van NO₂, PM₁₀ en PM_{2,5} op de luchtkwaliteit te meten. Hierbij zijn drie beoordelingspunten gebruikt, te noemen: beoordelingspunt noord (490 meter afstand), beoordelingspunt oost (735 meter afstand) en beoordelingspunt Zuid oost (560 meter afstand). Hier ontbreekt beoordelingspunt West. Sterker nog, over west is de legenda geplaatst, direct over de woonboten heen.

Op het westelijke gedeelte van de kaart vindt men aaneengesloten woonbebouwing. Er liggen daar namelijk meerdere woonboten naast elkaar op 308 meter afstand van de biomassacentrale (aangegeven met een 'd' op onderstaande plattegrond). In het document "*Biomassacentrale Kleefse Waard startnotitie*"² van Nuon Power Generation staat dat "*de dichtstbijzijnde woningen liggen aan de Westervoortsedijk, op circa 400 meter afstand van de geplande biomassacentrale locatie.*" Dit klopt niet, de dichtstbijzijnde woningen liggen op 308 meter afstand. In het luchtkwaliteitsonderzoek voor de biomassacentrale op het IPKW industrieterrein zijn drie meetpunten opgenomen waar men mee aantoonde dat op die afstanden de maximale grenswaarden die toegestaan zijn voor de uitstoot van schadelijke stoffen zoals fijnstof en stikstof *nét* niet overschreden worden. Belangrijk is wel om te weten dat deze grenswaarden

¹ <https://www.arnhemspeil.nl/nap/dok/2016-08-00-veolia-ipkw-arnhem-biomassa-centrale-onderzoek-ketel-14-luchtkwaliteit-herzien-2518713-1472463269087-7.pdf>

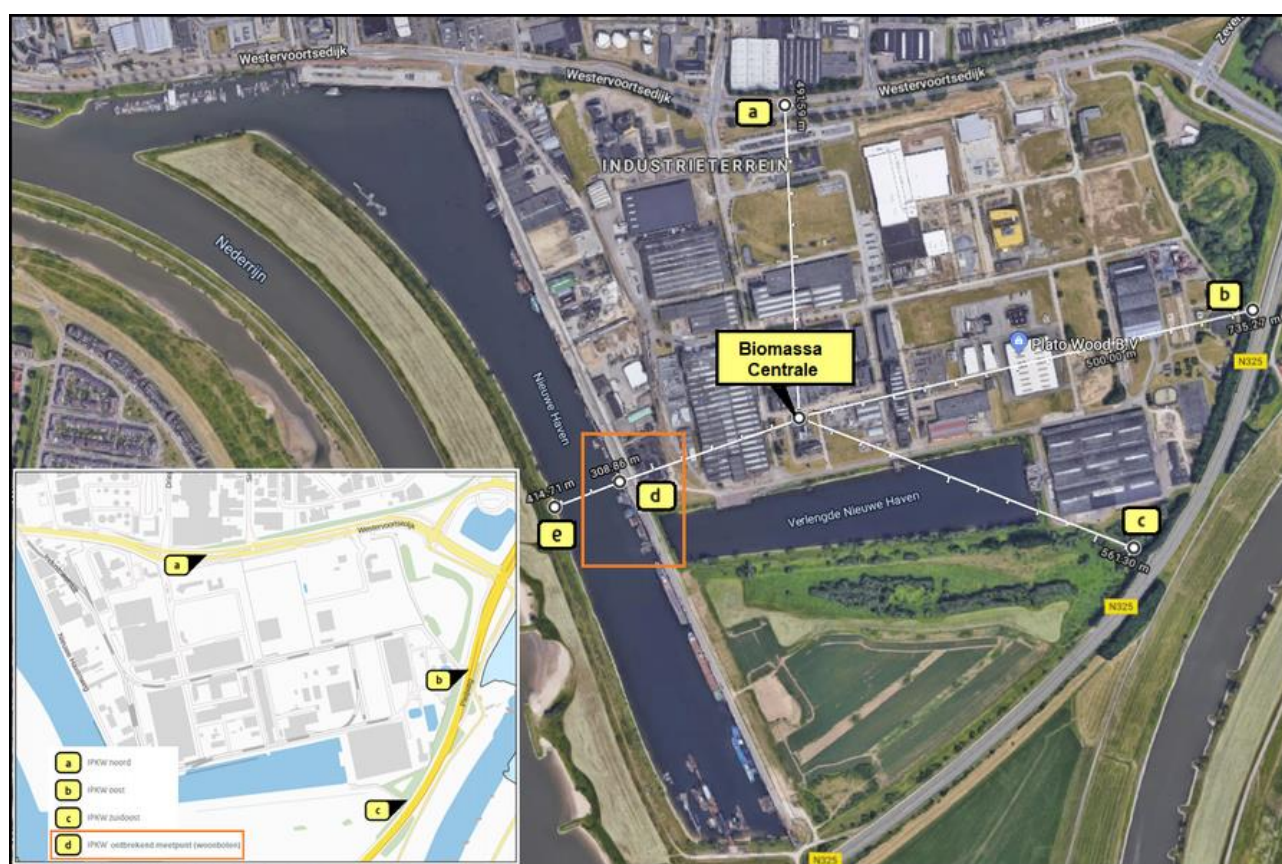
² <https://www.arnhemspeil.nl/nap/dok/2012-02-22-arcadis-nuon-biomassa-centrale-kleefse-waard-startnotitie.pdf>

maximale grenzen zijn bepaald in 2012 en dat de Europees gestelde normen inmiddels ongeveer de helft kleiner zijn.

Wij maken bezwaar omdat wij vinden dat er een meting had moeten plaatsvinden ten westen van de biomassacentrale. Wij maken ons zorgen over de invloed van de emissie op de luchtkwaliteit zo dichtbij onze huizen. Wij zijn direct belanghebbenden omdat de woonboten de meest nabije aangesloten woonbebouwing zijn en dichterbij de biomassacentrale liggen dan het meest nabije meetpunt in het luchtkwaliteitsonderzoek. Wij vinden het heel erg onrechtvaardig dat er een legenda geplaatst is over de woonboten waardoor het lijkt alsof wij niet bestaan en onze veiligheid en gezondheid lijkt niet mee te tellen in het luchtkwaliteitsonderzoek.

Natuurgebied.

Bovendien ligt er ten Westen, op 414 meter afstand van de biomassacentrale (aangegeven met een 'e' op onderstaande plattegrond) een natuurgebied waar een beschermde vogel broedt.³ Het is algemeen bekend dat het omlaag gaan van de biodiversiteit ook veel negatieve invloed op de mens zal hebben. Wij vinden het voor onze toekomst daarom belangrijk dat dit broedgebied beschermd wordt.

Overzichtskaart van de (vergeten) meetpunten t.a.v. de vergunning voor de Biomassacentrale Kleefse Waard (vergeten meetpunten zijn d: woonboten / e: beschermd broedgebied van de wulpen)

Reacties.

In het besluit staat: "De ontvangst van de omgevingsvergunning is gepubliceerd op www.overheid.nl. Er zijn geen reacties ingediend." Wij vinden dat de gemeente Arnhem nog in de gelegenheid moet worden gesteld om haar reactie te geven. Gezien de recente commotie in de gemeenteraad over biomassa siert het de provincie als ze de gemeente hiertoe in staat stelt. We maken ook bezwaar omdat wij nooit zijn ingelicht over de komst van de biomassacentrale. De woonbootbewoners in de Nieuwe Haven zijn direct belanghebbenden en hebben geen bezwaar kunnen indienen aangezien de hoeveelheid van vergunning aanvragen die

³ <https://www.arnhemspeil.nl/nap/dok/2017-01-07-vogelwerkgroep-arnhem-brief-aan-provinciale-staten-gelderland-tav-broedplaats-nieuwehaven-wulpen-bedreigt-door-windmolens-op-koningspleij-noord.pdf>

gepubliceerd worden door het IPKW als bewoner niet meer bij te houden is. We zijn van mening dat we geïnformeerd hadden moeten worden over de komst van een biomassacentrale die op 308 meter van onze woonboten geplaatst zou worden. De vergunning voor het hoofdgebouw is al definitief maar dat wil niet zeggen dat de gemeente en de provincie geen plicht heeft om ons als inwoners van Arnhem en als direct betrokkenen te beschermen. In het Algemeen Burgerlijk Wetboek staat dat de overheid de plicht heeft om voor een veilige en gezonde leefomgeving te zorgen van zijn burgers.

De komst van de centrale betekent een enorme toename van vrachtwagenvervoer. In de startnotitie van de biomassa centrale staat dat er wekelijks maximaal 175 vrachtbewegingen met hout zullen zijn en daarboven op 18 vrachtwagens per week aan as-afvoer.⁴ Wij zijn bang voor verkeershinder door de vrachtwagens, geluids- en stankoverlast, en wij maken ons zorgen over onze gezondheid met zo'n toename van verkeer in onze directe leefomgeving.

In de startnotitie voor de bouw van de biomassacentrale staat "*De enige verontreiniging die optreedt, is thermische verontreiniging.*" Wij maken ons zorgen over de invloed van de opwarming van het water op het ecosysteem in en boven het water (denk aan vissen, waterdieren en vogels). Wij maken ons ook zorgen over wat de consequenties zullen zijn voor de kwaliteit van het water en wat voor invloed dat op onze gezondheid en leefplezier zal hebben.

Houtkap.

We hekelen de massale houtkap en import van hout die voor de toevoer van de biomassa voor de centrale nodig is. Deze biomassacentrale is er gekomen ondanks eerdere protesten van omgevingspartijen. Ook Gelderse Natuur en de Milieufederatie, de Arnhemse fractie van GroenLinks en andere politieke partijen in Arnhem zeggen niet blij te zijn met de opkomst van de biomassacentrale. Wij, als bewoners van Arnhem zijn belanghebbend bij deze bouwvergunning omdat wij rechtstreeks geraakt worden in onze leefomgeving door deze installatie en door het winnen van de gebruikte brandstoffen.

We maken bezwaar tegen de uitbreiding van de opslagcapaciteit omdat wij grote twijfel hebben over het duurzame aspect van de biomassacentrale. Er zijn inmiddels vele kritische rapporten verschenen van milieuorganisaties op landelijk en internationaal niveau en er is massaal protest van burgers in Nederland. Wij verwijzen u graag naar het verzet tegen de biomassacentrale in Diemen en het afwijzen van de biomassacentrale in Nijmegen. Ook in Arnhem is er sprake van een groeiende bewustwording en verzet tegen deze manier van energieopwekking. Een gestarte petitie tegen de uitbreiding leverde binnen korte tijd al 1900 handtekeningen op en daar komen dagelijks nog vele handtekeningen bij.

Staatsbosbeheer gaat het hout leveren voor de centrale. Deze houtwinning vindt plaats in een omtrek van 100 km rondom de installatie. Uit onderzoek van de Wageningse Universiteit blijkt dat het bosareaal in ons land met 5400 hectare is afgenomen.

Vele onderzoeken wijzen uit dat de massale bomenkap in Nederland samenhangt met het in gebruik nemen van biomassacentrales. Volgens het klimaatakkoord van Parijs zal de CO₂-uitstoot drastisch moeten worden teruggebracht. Bomen zijn zoals bekend zeer geschikt om CO₂ uitstoot te compenseren maar alleen als ze groeien, niet als ze als biomassa product worden ingezet. De biomassacentrale verstoekt dus bomen en snoeihout en levert daar nog een verhoging van de kooldioxide aan toe. Dit heeft dus een averechts effect en is geen oplossing voor de doelstellingen van het Nederlandse klimaatakkoord.

Daarnaast waarschuwen RIVM, Milieudefensie en het Longfonds voor de gevolgen van de uitstoot van stikstof en fijnstof van een biomassacentrale die ziektes als astma, COPD, Hart -en vaatziekten en andere gezondheidsproblemen veroorzaken.

De Verenigde Naties publiceerde op 5 mei van dit jaar het rapport "Nature's emergency" waarin zij melding maken van een alarmerende teruggang van de biodiversiteit. Wij

---

⁴ <https://www.arnhemspeil.nl/nap/dok/2012-02-22-arcadis-nuon-biomassa-centrale-kleefse-waard-startnotitie.pdf>

pleiten voor de bescherming van bomen en het behoud en de uitbreiding van de biodiversiteit waarin bomen juist een onmisbare rol spelen. Wij accepteren niet dat bomen worden gebruikt als stookmateriaal voor de biomassacentrale, met alle risico's vandien. Dit past niet bij het profiel van Arnhem als "Groene Stad" en de beleidsambities die gemeente en Provincie uitdragen. Wij maken daarom bezwaar tegen een vergunning voor opslag van biomassa en voor ingebruikname van de biomassacentrale in de Kleefse Waard.

Formeel.

Bij de stukken ontbreekt een opsomming van de wijzigingen ten opzichte van omgevingsvergunning 195225606 van 16 september 2016.

Tevens ontbreekt een niet-technische samenvatting. Hierdoor kunnen wij de wijzigingen en de mogelijke gevolgen daarvan voor onze leefomgeving niet goed op waarde schatten.

Verder ontbreken nog de volgende bijlagen welke wel verplicht zijn vanuit de omgevingsvergunning 2016 of de gebruikte toetsingskaders voor vergunning 2019: actueel geluidsonderzoek; situatietekening losplaats biomassa (o.a. voor info over verkeersbeweging en controle logistiek); kwaliteitscontroleplan om biomassa tot brandstof i.p.v. afval te kunnen blijven kwalificeren; bouwkundige gevolgen van PGS7; overzichtstekening brandveiligheidsvoorzieningen.

Meer dan alleen het opslaggebouw.

De thans voorliggende vergunning heeft als titel "(ver)bouwen van een opslaggebouw voor biomassa" maar omvat veel meer dan dat.

De vergunning bevat de bouwkundige details van

- de opslagbunker,
- de biomassakachel ketel 14
- de ureumopslagtank,
- het gebouw waarin die laatste twee gelokaliseerd zijn en
- de vaste constructie die het ketelgebouw en de opslagbunker met elkaar verbindt.

De vergunning dient daarom in samenhang te worden gezien met de bouw en ingebruikname van de biomassacentrale ketel 14, waarvoor dit een voorbereidende handeling en vergunning is. Dit wordt weerspiegelt in ons bezwaarschrift.

Aanvraag.

De opslagbunkers moeten nu dieper worden gemaakt "voor een correct gebruik van het opslaggebouw.". Dit wordt verder niet uitgelegd of onderbouwd.

Vaststaat dat de voorgestelde graafwerkzaamheden door verdieping van de opslagkelders groter zal zijn ten opzichte van de vergunning uit 2016. Milieugevolgen van deze uitbreiding van de werkzaamheden zijn niet gekwantificeerd voor geluid, licht, verkeer etc. terwijl vaststaat dat deze werkzaamheden wel tot gevolgen zullen leiden. Het is onze stelling dat deze vergunning ook voor de activiteit Milieu had moeten worden aangevraagd.

Verandert hiermee ook het volume van de opslag van biomassa? In dat geval ontbreekt een onderzoek naar en beoordeling van de milieugevolgen van de volumeverandering.

Lossen biomassa.

Het lossen van de biomassa is aangepast ten opzichte van vergunning 2016. De deuren waarvoor de vrachtwagens parkeren zijn verplaatst in de gevel en de stortbunkers worden verdiept.

Inzicht ontbreekt in de gevolgen van de bouw(aanpassingen) voor het lossen van de biomassa. In 2016 staat deze procesbeschrijving als: "Het ledigen van de vrachtwagen in de stortbunker kan geschieden door het uit de wagen drukken van de biomassa met behulp van een in de vrachtwagen zelf aanwezige "walking floor" of onder invloed van de zwaartekracht uit een kiepbak."

Dit klinkt allemaal mechanisch van aard en gepaard gaande met stofproductie. Is bekend hoeveel stof vrijkomt bij het lossen? Wat voor stof is dit (deeltjesgrootte)? Hoe gevaarlijk voor de volksgezondheid is dit?

Vergunningsaanvraag 2018 spreekt van een Dockshelter als losdeur voor de vrachtwagen. Dockshelters komen in allerlei soorten (met flappen, met panelen, met opblaasbare kussens) met variabele effectiviteit voor afdichting tussen vrachtwagen en losplek. Uit de

bouwtekeningen van de vergunning blijkt dat alleen de globale afmetingen en de kleur van de dockshelters wordt gegeven. Over de gewenste effectiviteit op stofbeperking is niets bekend en wordt ook geen ambitie uitgesproken.

In de vergunning ontbreekt kwantificatie of normering voor de hoeveel stof die rondom de losplaats nog wordt toegestaan. Zonder een dergelijke normering kan geen handhaving plaatsvinden.

Wij maken bezwaar als met de bouwkundige aanpassing aan de laadgevel van het biomassagebouw niet beter voldaan wordt Activiteitenbesluit artikel 3.32:

1. Goederen worden in de buitenlucht zodanig op- of overgeslagen dat:
  - a. zoveel mogelijk wordt voorkomen dat stofverspreiding optreedt die op een afstand van meer dan 2 meter van de bron met het blote oog waarneembaar is;
  - b. verontreiniging van de omgeving zoveel mogelijk wordt beperkt;

en als er geen handhaafbare normen in de vergunning worden gesteld ten aanzien van het ontsnappen van stof bij de hantering van de biomassa (lossen, in opslag hebben, transporteren etc.).

Ten tweede is bij de bouwkundige aanpassing aan de voorgevel schijnbaar nagelaten te checken of een vrachtwagen die van de linker losplek gebruik wil maken wel genoeg draaicirkel heeft in relatie tot de nabijgelegen installatie, de generator. Zie situatietekening 2016 document 2518713_1472123506390_Tekening_BT03_A.pdf.

Een situatietekening voor 2018/19 ontbreekt bij de vergunningsbijlagen. Deze tekening is wel voorgeschreven vanuit de kaders waarlangs deze vergunning is getoetst.

Kwaliteit biomassa.

De kwaliteit van de aangevoerde biomassa wordt gekeurd volgens de eigen kwaliteitseisen van Veolia. Zij noemt in de procesbeschrijving "Toelichting-Ketel14" (bijlage vergunning 2016) dat ze de biomassa wil checken op onder andere chunk-grootte en vochtigheid bij het lossen of bij het gestort zijn van de biomassa. Controle zal dus plaatsvinden in of nabij de vrachtwagen die de biomassa aanlevert en in het opslaggedeelte waarin de vrachtwagen reeds gestort heeft. In het bouwplan ontbreken de fysieke voorzieningen die een dergelijke controle mogelijk maken. Ter illustratie van ons bezwaar hiertegen een praktisch voorbeeld: op de bouwtekeningen ontbreekt een plek om controlemiddelen op te slaan in de perioden tussen het aanrijden van de vrachtwagens. Waar bij de stortbunker leg je je vochtigheidsmeter? Waar bewaar je de samples? Waar komt het logboek met meetgegevens te liggen?

Over de inhoudelijke kwaliteitscontrole zegt Veolia te willen controleren op woodchip-grootte en -vochtigheid. Wij brengen ter tafel dat ook controle moet plaatsvinden op de kwaliteit van de biomassa in termen van vervuiling of houtbehandeling of beschermlaag op het hout. Een fysieke controle op het type biomassa en de karakterisering ervan heeft momenteel geen bouwkundige inpassing. In de tekeningen ontbreekt weergave van deze logistieke operatie.

Naast een fysieke inpassing van de controlehandeling nabij de opslagbunker en controle op de aard van de biomassa dient er ook een plek te worden gegeven aan de controle van de oorsprong van de biomassa.

Veolia benadrukt dat er alleen schoon hout gebruikt zal worden, direct afkomstig van bosbouw. Een dergelijk voornemen moet in daden worden omgezet om te voorkomen dat de biomassa de A-kwalificatie niet waard blijkt te zijn en derhalve niet als schone brandstof gekwalificeerd mag worden zoals bedoeld binnen de huidige vergunning en het Activiteitenbesluit. Er moet een kwantificatie komen in de vorm van actieve monitoring en/of controles. (Een administratief logboek alleen is daarbij zelfs onvoldoende, zie volgende paragraaf.) De fysieke realisatie van deze kwantificatie ontbreekt in de bouwplannen.

De kwaliteit van de geleverde biomassa moet buiten kijf staan. Recent overheidsonderzoek en krantenartikelen laten zien dat zodra er tussenhandelaren betrokken raken bij de aanlevering van grondstoffen er te gemakkelijk inmixen van bepaalde ongewenste stromen kan

plaatsvinden. Wij zien voor biomassa een directe connectie met de fraude bij aanvoer van co-vergisting-materialen naar biovergisters. Deze fraude is groot en omvangrijk zo blijkt uit een overheidsrapport⁵ uit 2016. Dezelfde mechanismen die de fraude met co-vergisting in de hand werken (financiële prikkel door SDE+ subsidies, onvoldoende controles, onvoldoende handhaving) zijn ook in de bedrijfstak voor biomassa aanwezig. Zeker nu bomen en bos als product worden gezien en biomassa aan marktwerking wordt overgelaten.

Wij vinden dat er controlemechanismen dient te worden geïmplementeerd om de bron/leverancier van de biomassa te checken en de kwaliteit te waarborgen. Veolia en provincie moeten zeker maken dat er geen tussenhandelaar aan te pas komt en dat er geen mixen en wegmengen van bepaalde stromen heeft plaatsgevonden in de geleverde biomassa. Voor het waarborgen van de kwaliteit zijn nu geen fysieke voorzieningen in de plannen opgenomen. Het overheidsrapport in de voetnoot laat zien dat de theoretische voorzieningen (vergunning, controle, handhaving) in de praktijk tekort schieten om kwaliteit van biomassa te garanderen.

Biomassa van inferieure kwaliteit vervalt vergunning technisch gezien van "brandstof" naar "afval" en voor verbranding van afval gelden andere vergunningsplichten dan nu op Veolia van toepassing verklaard.

Omdat in dat geval het afval van de installatie verandert ten opzichte van de verstrekte vergunning verzoeken wij het bevoegd gezag om de vergunning ook op dit vlak te actualiseren. Daarbij merken wij ook nog op dat in 2016 aanvraag van de biomassakachel leidde tot het ontstaan van as-afvoer welke voorheen niet bestond voor deze installatie. Dit maakte deze vergunning tot een niet-milieuneutrale wijziging.

Vrachtverkeer.

De biomassaopslag gaat 9 vrachtwagens per dag veroorzaken. 8 voor biomassa, 1 voor ureum-aanvoer/as-afvoer. Wij vinden dat de as-afvoer ook kwalitatief moet worden gegarandeerd, dat het naar een goede afnemer gaat. Dit in het licht van duurzaamheidswens die zowel vergunninghouder als provincie uiten in beleid, visie en op hun websites. Ook deze check heeft nu geen plek gekregen in de bouwkundige tekeningen van het plan.

Emissies.

Het opslaggebouw en het gebouw met de ketel 14 e.v. erin zijn zodanig technisch vormgegeven dat wordt voldaan aan de wettelijke emissie-grenzen.

Bij de vergunning uit 2016 werd gesteld dat de rookgassen van ketel 14 moeten voldoen aan de emissie-eisen zoals gesteld in Activiteitenbesluit 3.2.1 "Het in werking hebben van een stookinstallatie, niet zijnde een grote stookinstallatie".

Hierover zegt Veolia:

- Om aan de emissie-eis voor NOX te kunnen voldoen (145 mg/Nm³), wordt ureum gedoseerd (Ureum 40%).
- Om aan de emissie-eis voor totaal stof te kunnen voldoen (5 mg/Nm³) wordt een doekenfilter toegepast.
- Omdat het gaat om schone biomassa wordt zonder specifieke aanvullende maatregelen eveneens aan de emissie-eis voor SO₂ voldaan (200 mg/Nm³)

Wij maken bezwaar dat er naar emissienormen toe wordt gewerkt. Het Activiteitenbesluit stelt juist een minimalisatieverplichting, niet een emissiegrens welke als streefwaarde moet worden gezien. Aanvrager en vergunningverlener moeten aan het Activiteitenbesluit voldoen en beter hun best doen om emissies te beperken. De gezondheidseffecten van stof zijn uitgebreid bekend bij het bevoegd gezag en de haar adviserende diensten waaronder de ODRA en ODRN en GGD.

Graag zien wij aanvullende maatregelen bij het Baghouse Filter, de Cyclone en de Stack (rookgasreiniging) alsook stofbeperkende maatregelen bij het lossen van en bij het graaien in de biomassa.

---

⁵ het rapport "Co-vergisting: duurzame energie of afvallozing?" van de Stuurgroep Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Noord-Nederland waarin de Provincies, Belastingdienst, Inspectie Leefomgeving & Transport, Nationale Politie, NVWA, Openbaar Ministerie, RVO etc.

Een concreet voorbeeld van betere maatregelen is dat er voor de rookgassen van ketel 14 doekenfilters in de handel zijn die leiden tot een emissie van maar 0,5 tot 0,1 mg/Nm³. Dat is heel wat beter dan de (5 mg/Nm³) die Veolia hier voorstelt.

Fijnstofemissie behoeft aparte aandacht.

Het luchtkwaliteitsrapport is uit 2016 en alweer 3 jaar oud. De daar genoemde grenswaarden van 40 microgram/m³ voor PM10 en 25 microgram/m³ voor PM2,5 zijn achterhaald. Er is inmiddels ruimschoots onderzoek dat fijnstof veel schadelijker is dan deze normen vergoelijken. De WHO houdt maximale normen aan die de helft betreffen van de hier genoemde grenswaarden. Voor nationale inhoudelijke expertise verwijzen we u naar de medisch milieukundigen van de GGD.

Er dienen betere maatregelen te worden getroffen om de uitstoot van fijnstof te beperken. Zijn er wellicht BBT's uitgebracht sinds het luchtkwaliteitsrapport is opgesteld? Kan Veolia zelf maatregelen verzinnen die de gevaren voor de gezondheid van de burgers van Arnhem kunnen beperken?

In de rekengegevens bij vergunning 2016 staat dat Ketel 14 de fijnstof PM10 zal doen laten toenemen met 200,6 kg/jaar. Dat is 0,2 ton per jaar. Ook hier wordt trots verkondigd dat hiermee ruimschoots wordt voldaan aan de wettelijke eisen. Maar ook hier geldt dat de grenswaarden uit de wet geen waarden zijn om naar te streven. Uitstoot moet juist geminimaliseerd worden en de genoemde grenswaarden zijn de maximaal toelaatbare waardes.

Ureum.

De tank hiervoor komt binnenspands, is dubbelwandig, volume 30 m³ met lekdetectie. PGS 7 is van toepassing op deze tank. Vermelding hiervan ontbreekt in de vergunning. Bij verhitting kunnen giftige gassen worden afgegeven zo blijkt uit tabel 2.2 van PGS 7. Bouwkundige maatregelen ontbreken in de huidige vergunning(sbijlagen) om verhitting te voorkomen en het ontstaan en verspreiden van giftige gassen te beperken. Deze ontbrekende bijlage valt niet onder de bijlagen die tot 3 weken voor aanvang bouw mogen worden aangeleverd, zo blijkt uit Ministeriële Regeling Omgevingswet artikel 2.7 en de vergunningsaanvraag uit 2018.

Geluid.

Dit is nog niet goed uitgerekend. In 2016 was nog geen compleet akoestisch onderzoek uitgevoerd omdat dit afhing van de nadere detail-engineering. In die detail-engineering is nu voorzien maar het akoestisch onderzoek is nog niet uitgevoerd. De vergunning is onvolledig.

In de bestaande akoestische overweging uit 2016 is de bron van de vrachtwagens weggestreept tegen de bron van nabijgelegen WKC/ketel 9 die minder zou gaan draaien. Het op dergelijke manier wegstrepen van geluidsbronnen tegen elkaar is niet toegestaan.

Ook zal ketel 9 een geluidsbron blijven, voor 50 uur per jaar voor controlemeting en daar bovenop als back-up van de andere ketels. Deze bron moet dus onderdeel vormen van het geluidsonderzoek, dat, zoals gesteld, nog niet is uitgevoerd.

Voor de biomassa opslag ontbreken gegevens over geluid van de kraanwerkzaamheden in relatie tot de wandconstructie van staal.

Voor geluid verzoeken wij u dit bezwaarschrift tevens als een actualisatie verzoek op te vatten van de huidig vergunde geluidsnormen en deze aan te passen aan de daadwerkelijk aangevraagde situatie, zodra deze in beeld is gebracht met het degelijke geluidsonderzoek.

Vier dagen.

Het is de bedoeling dat hout/biomassa maximaal 4 dagen in de opslag ligt, voordat het wordt verbrand. Dit is volgens vergunninghouder te kort voor broei. En daardoor geen geuroverlast of gevaar op incidenten. Wij missen onderbouwing van deze stellingen.

Vers hout heeft een voor bacteriën en schimmels gunstige temperatuur en vochtigheid. Tevens bevat ze eiwitten en dit werkt vergisting door bacteriën in de hand. Dit levert geuroverlast op, ook al binnen 4 dagen. Bacteriën delen zich elke 20 minuten onder gunstige omstandigheden.

Het betreft een penetrante zure geur. Het is dus waarschijnlijk dat 4 dagen ruim genoeg is om geuroverlast of broei te veroorzaken.

De tekeningen laten zien dat pas geloste lading vóór in de bunker ligt, in de betonnen ontvangtbak. De kraan rijdt langs de dakrand van voor naar achter door het gebouw en pakt de geloste biomassa op om hem in de middelste betonbak te leggen, de opslagbak. Vanuit die opslag pakt de kraan biomassa op en rijdt ermee naar de achterste bak en legt het op de transportband die halverwege die bak door de achtergevel steekt.

Als dit de correcte bedrijfsomschrijving is dan geldt het principe Last In First Out. De kraan werkt altijd met de massa die bovenin de opslag ligt en zal de bodem nooit eens schoon schrapen. In dat geval ligt de biomassa onderin de opslag langer dan 4 dagen te broeien.

Ten derde was ons niet duidelijk of de transportband (de pushgoot) tussen opslag en ketelgebouw wel helemaal omhuld is en welke maatregelen zijn getroffen om het ontsnappen van stof tegen te gaan. Het betreft de pushgoot die volgens procesbeschrijving Ketel 14 uit 2016 de biomassa over de weg getransporteerd.

Brandveiligheid.

Er komen rook- en brandmelders bij de biomassa-opslag, zo staat in een bijlage uit 2016. Deze zijn niet op de (detail)tekeningen ingetekend. Ook lijken de signalen van rook- en brandmelders alleen ter plaatse opgemerkt te kunnen worden, er wordt niet gerept van een signaal dat afgaat in de controlekamer. Er zal camerabewaking komen maar dit is een passief middel. Tevens ontbreken bij de opslag op de tekeningen brandwerende hulpmiddelen zoals een haspel of blusapparatuur.

Wij wijzen erop dat vergunning 2016 toestaat dat bescheiden tot 3 weken voor de bouw worden aangeleverd, dit geldt echter niet voor locatie en installatie van brandveiligheids-voorzieningen, zoals genoemd in de Ministeriële Regeling Omgevingsrecht hoofdstuk 2.

De nu voorliggende vergunning is getoetst aan deze regeling. Beoordeling is op dit onderwerp tekort geschoten.

Brandveiligheid van de opslag wordt door Veolia gerelateerd aan de opslag die niet langer dan 4 dagen zal duren. Dit is een theoretische termijn welke in de alinea "4 dagen" hierboven wordt ontkracht.

Brandveiligheid wordt vooral bezien in termen van constructieve zekerheid van de hal van het gebouw LB waar de installatie komt te staan (vormt één brandcompartiment etc.) Geen aandacht is besteed aan de karakteristieken van biomassa i.r.t. brandrisico's, in het nieuw te bouwen gebouw voor de opslag en in de fysieke verbinding met gebouw LB.

De vergunning leest nu heel summier:

"Het gebruik van deze nieuwe ketel 14 met bijbehorende biomassa opslag en ureum opslag past daarmee binnen de eerder in vergunningen vastgestelde veiligheidseisen."

Dit is onvoldoende onderbouwd/gemotiveerd.

Bouwbesluit.

Vergunning 2016 leest ten aanzien van Bouwbesluit 2012

- dat uit de aanvraag is gebleken dat het aannemelijk is dat het project voldoet aan het Bouwbesluit 2012.

In de hier aangevallen vergunning 2019 vindt de check plaats of het inderdaad aannemelijk is. Op een aantal punten is dit niet zo, blijkt uit ons eigen onderzoek. Wij maken hiertegen bezwaar. Bevoegd gezag moet zorgvuldiger checken, onderzoek doen en beoordelen.

Bodem.

Gezien de recente kennisvergaring over bodemvervuiling in en om de Kleefse Waard vinden wij dat er een nulsituatie bodemonderzoek moet worden gedaan om de nul situatie bij aanvang van de activiteiten opnieuw vast te leggen.

Zoals dit ook is voorgesteld door adviseur PJ Milieu toen de aanvrager hem om advies vroeg inzake bouw opslaggebouw voor biomassa, zoals verwoord in de toelichting van de bouw en gebruik ketel 14 IPKW uit 2016, pagina 7.

Het Activiteitenbesluit dwingt tot het voorkomen dan wel voor zover dat niet mogelijk is het zoveel mogelijk beperken van bodemverontreiniging en verontreiniging van het grondwater. Daar kan Veolia in deze nog een verbeteringsslag op behalen.

De huidige kennis van de bodem is op basis van het grondonderzoek uit 2012. Dit is een te oud onderzoek. Vergunning 2019 heeft een bijlage "Fugro" uit 2018 welk aanvullend onderzoek bevat. Echter deze bijlage is bedoeld om advies te kunnen geven voor fundering op staal en baseert zich voor de grondkwaliteit op het onderzoek uit 2012. De kennis over grondkwaliteit is gedateerd.

Ten derde is het bemalingsadvies voor de kelder van toepassing op een kelder die 70% is van nu aangevraagde kelder. Onduidelijk is of vergunninghouder de bemaling aanpast aan de werkelijkheid en hoe ze dat gaat monitoren. Er zijn hiertoe geen voorschriften in de vergunning opgenomen.

Zoals gezegd wordt in het stuk uit 2016 bij punt 3.1 lokale grondverbetering aanbevolen, dit komt niet terug in het plan.

Ook staat er een grote waarschuwing van de deskundige halverwege pagina 3 en aan het eind van het document: besteedt aandacht aan de funderingspalen van het naastgelegen gebouw tijdens de graafwerkzaamheden! (er staat zelfs een uitroepteken).

Dat Veolia deze waarschuwing ter harte neemt blijkt uit het plan voor gefaseerde ontgraving en de inzet van berlinerwanden langs de bestaande bebouwing.

Wat ontbreekt zijn contingency-plannen voor als het toch fout gaat bij deze risicovolle onderneming. Scheuren zullen leiden tot lekkage de bodem in en vervuiling van het grondwater. Wij willen meer garanties dat het grondwater geen gevaar loopt en voelen ons gesteund in dit streven door de van toepassing zijnde juridische kaders.

Veiligheidsplan.

Is dat er? Het is ons even niet duidelijk en gezien de tijdsdruk hebben we geen tijd om dit nu beter te doorgronden. Dit is een onderwerp waar we graag nog op terugkomen.

Mer-beoordeling.

In 2016 heeft een Mer-beoordeling plaatsgehad. Ondanks dat er een andere brandstof wordt toegepast was de beoordeling dat er geen MER nodig was. Veolia volgt een besluit schema in haar Toelichting ketel 14 en schrijft:

"Veolia vindt dat zij in de onderhavige aanvraag om vergunning (inclusief alle daarbij behorende bijlagen) aannemelijk heeft gemaakt dat er geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu optreden."

Wij vinden het onbegrijpelijk dat bevoegd gezag deze redenering destijds gevolgd heeft terwijl er sprake is van overstappen naar een andere brandstof (biomassa) en veranderingen die duidelijk milieugevolgen veroorzaken zoals meer verkeer, met meer geluid, en meer CO₂-uitstoot door de biomassakachel. Tevens is de staat van de bodem niet bekend waardoor mogelijke effecten ook niet bekend zijn. (nulmeting ontbreekt).

De emissies van de biomassakachel zijn niet goed in beeld gebracht, met name het fijnstof (PM_{2,5} en kleiner).

Wij vinden dat er opnieuw een MER-beoordeling moet komen die al deze zaken meeneemt.

Belanghebbendheid en zorgvuldigheidsbeginsel

Bevoegd gezag stelt de kring van belanghebbenden vast. Uit uitspraken van rechtbank Zeeland- West-Brabant en rechtbank Limburg blijkt dat bij de (aangevraagde) wijziging van de inrichting dient te worden gekeken naar de inrichting als geheel en niet uitsluitend naar de verandering van de inrichting. De redenering van de rechtbank Zeeland-West-Brabant is dat anders de drijver van een inrichting met een serie achtereenvolgende aanvragen tot wijzigingen van de inrichting, die elk op zichzelf bezien wellicht niet van enige betekenis zijn maar cumulatief wel, de kring van belanghebbenden kan verkleinen.⁶

⁶ Rb. Zeeland-West- Brabant, 29 juni 2017, ECLI:NL:RBZWB:2017:3937, r.o.v. 4.2. Overeenkomstig: Rb. Limburg, 22 december 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:12578, r.o.v. 10.

De rechtbank Zeeland-West-Brabant concludeert dat de belanghebbende bij een omgevings-vergunning voor de activiteit milieu steeds ook belanghebbende is bij elke (dus al dan niet milieu neutrale) wijzigingsvergunning.

Wij, als bewoners en burgers van Arnhem zijn belanghebbend bij deze bouwvergunning omdat wij milieugevolgen ervaren van de hele installatie. Het betreft geluid, verkeer, veiligheid, luchtkwaliteit etc. Dit heeft het bevoegd gezag ook als uitgangspunt genomen bij de behandeling van zienswijzen op o.a. omgevingsvergunning 2016 en natuurvergunning van deze installatie.

In deze heeft het bevoegd gezag nog iets goed te maken naar de bewoners van Arnhem. Bij publicatie van omgevingsvergunning 2016 zijn bewoners die de overheid specifiek vroegen om informatie over procedures en besluiten ten aanzien van deze installatie aan het lijntje gehouden totdat de indieningstermijn voor bezwaarschriften met 1 dag was verlopen. Met name ODRA, als vertegenwoordiger van de provincie in deze, heeft toen gefaald in zorgvuldig handelen naar bewoners toe. Dit deed zij door in de periode van de terinzagelegging dit gegeven niet te melden aan bewoners die contact met haar opnamen over de installatie, ook niet toen bewoners specifiek vroegen naar besluiten en procedures. Op 14 oktober werd het besluit gepubliceerd in het Provinciaal blad en meldden bewoners zich weer bij de ODRA hierover. Deze vragen zijn toen niet actief opgepakt. Toen op 27 oktober nogmaals contact werd opgenomen is het besluit niet onverwijld opgestuurd maar pas de eerstvolgende dag: de dag na sluiting van de instuur termijn voor bezwaarschriften. Zie brief Stichting AGA/Presikhaaf, mede ondertekend door Bewonersvereniging Stadseiland Arnhem, van 7 november 2016 en in bezit bij ODRA, gemeente Arnhem en ODRN. ODRA en Provincie hebben in 2016 een groep bewoners laten vallen die al vanaf 2012 constructief probeert bij te dragen aan een goede ontwikkeling van Kleefse Waard.

Deze groepen bewoners zijn gebaat bij een zorgvuldige vergunningverlening en een veilig bouwen en draaien van de installatie en hebben aangegeven daarin betrokken te willen worden.

In deze noemen wij het zorgvuldigheidsbeginsel als één van onze bezwaargronden. De brief van AGA/Presikhaaf en Bewonersvereniging Stadseiland Arnhem uit 2016 is een direct verzoek geweest aan ODRA en bevoegd gezag om hun belangen mee te nemen in verdere procedures rondom deze installatie. Alsook om hen op de hoogte te houden en te betrekken bij nadere plannen. Dit is niet gebeurd en deze groepen zijn ook niet actief geïnformeerd. Wij zien dit als een zorgvuldigheidfout.

Bevoegd gezag heeft in zijn algemeenheid nagelaten bewoners actief te betrekken bij of te informeren over de mogelijke realisatie van een biomassacentrale in de Kleefse Waard. Nagelaten is dit voor bewoners toegankelijk te maken in begrijpelijke taal over intenties en consequenties. Het is onredelijk om van Arnhemmers te verwachten dat ze op een summiere mededeling van een voorgenomen of reeds besloten vergunning of bestemmingsplanwijziging, niet zijnde in hun eigen wijk, research gaan doen om erachter te komen waar dat dan precies over gaat.

Als gevolg van deze handelwijze plus voornoemde vertragingstactieken van de ODRA in 2016 hebben inwoners niet eerder gebruik kunnen maken van de rechtsmiddelen die hen ter beschikking staan om met bevoegd gezag te praten over (de vergunning van) de biomassa-installatie. Het uitblijven van een formele reactie van bewoners destijds mag geenszins worden gezien als een goedkeuring of acceptatie van de centrale. In de huidige procedure moet ruimte worden gemaakt om dit discours alsnog te voeren.

Hoogachtend,

Naam:

Adres:

Handtekening: